

Guide til gode kursus- og produkt-/projektbeskrivelser

Denne guide sigter på at støtte folkeoplysende skoler i at lave

- **gode og dækkende kontekst-/kursusbeskrivelser**
- **gode og dækkende beskrivelser af deltageres særlige projekter og produkter**

Guiden knytter sig primært til Undervisningsministeriets realkompetenceredskab til tredje sektor, men anvisningerne er også relevante i forhold til andre redskaber.

De sorte pile i figuren markerer de to felter i Undervisningsministeriets redskab, 'beskrivelse af kurset' og 'beskrivelse af egne projekter og produkter', som guiden kan støtte de folkeoplysende skoler i at udfylde. Det er i disse felter det fag-faglige indhold i og rammen for det intenderede og det faktiske læringsforløb bliver synligt.

Guiden bygger på erfaringer og eksempler fra praksis og en række projekter. Disse kan ses i bilagsoversigten. Der henvises løbende til eksemplerne i guiden.

Vi anbefaler, at man printer guiden ud, for at have den ved hånden, når man laver beskrivelserne og at man har bilagsoversigten åben på skærmen, så man kan gå ind og se på eksemplerne, når man har brug for inspiration.

Indholdsfortegnelse over guidens dele:

Feltet 'Beskrivelse af kurset'	2
Skoleformen som læringsrum	2
Skolen som læringsrum	2
Kurset som læringsrum	3
Indhold	3
Tilrettelæggelse	3
Niveau mht. forudsætninger for deltagelse	4
Slutmål	4
Feltet 'Beskrivelse af særlige projekter eller produkter'	5
Oversigt over bilag	6

Feltet 'Beskrivelse af kurset'

Det er skolens og underviserens ansvar at stille en god og dækkende kursusbeskrivelse til rådighed, som den enkelte deltager kan kopiere og sætte ind i sin realkompetencebeskrivelse. I denne beskrivelse skal der bl.a. stå nogle information omkring kursets længde og formål. Vær opmærksom på, at der kan være forskel på, hvad der er beskrevet om kurset *før* det er gennemført og hvad der *rent faktisk* er sket på kurset. Det er vigtigt at, kursusbeskrivelsen i realkompetencedokumentet afspejler de faktiske aktiviteter.

Nedenstående elementer kan være relevante at inddrage i kursusbeskrivelsen. Brug guiden til at overveje, hvad der er vigtigt at få med for at give et dækkende og relevant billede af netop dette kursus.

Skoleformen som læringsrum:

- beskrives kort i kursusfeltet hvis det skønnes relevant, ellers gå til næste punkt¹.
- det kan evt være hensigtsmæssigt med et skoleformspecifikt omslag, der udover realkompetence-dokumentet kan indeholde anden dokumentation og dermed få funktion af portfolio².

Udfordring: Beskrivelsen skal være kort og aftagerrelevant

Skolen som læringsrum – beskriv eks.:

- værdigrundlag og særlig profil,
- struktur/organisering af læringsprocessen i relation hertil
- undervisernes uddannelse/viden, færdigheder, erfaringer og kompetencer – evt. som 'EQF-niveau'³.

Udfordring: Omformulere salgsprægede skolepræsentationer rettet mod deltagere til aftagerrelevante, nøgterne, korte beskrivelser⁴.

Kurset som læringsrum:

- **Indhold:** Kort beskrivelse af
 - fag/emner
 - kendte fagkategorier
 - tværfaglige elementer
 - vejledning, hvis relevant

Udfordringer:

- Tænk i kompetencetermer, relevans for aftager, og genkendelighed og troværdighed for deltagerne.
- Da et folkeoplysende kursus i løbet af kursusforløbet kan ændre karakter afhængigt af eksempelvis deltagernes forudsætninger, nye muligheder etc, er det vigtigt at tjekke og evt justere kursets indholdsbeskrivelse, så den afspejler kursets faktiske indhold.

¹ Se eksempler på dette i det norske vitnemål, bilag D, produktionsskolebeviset, bilag G, og efterskolebeviset, bilag I.

² Se eksempelvis produktionsskolebeviset, bilag G.

³ Se evt bilag E.

⁴ Se eksempelvis det norske vitnemål, bilag D

- **Tilrettelæggelse:**

Kopier relevante formuleringer fra guiden, suppler, præciser eller formuler selv.

Udfordring: Tænk i relevans for aftagerne, og at det skal give mening for deltagerne.

- Kursuslængde og ugentligt timeantal
- Organisering, indgår eks. følgende elementer? Hvordan/med hvilken vægt?
 - linjefag
 - valgfag
 - projekter
 - fællesarrangementer
 - studieture
- Undervisningsmetoder⁵
Indgår eks. følgende? Hvordan/med hvilken vægt?
 - individuel undervisning
 - holdundervisning
 - individuelle oplæg fra deltagerne
 - praktiske øvelser
 - der er lagt vægt på deltagernes eget arbejde med et produkt
 - teori
 - vidensdeling og erfaringsudveksling
 - skriftlige opgaver

- **Niveau mht. forudsætninger for deltagelse:**

Kopier de relevante formuleringer fra guiden, suppler, præciser eller formuler selv.

Udfordring: Husk aftagerrelevans og genkendeligheden for deltagerne.

- Kurset er tilrettelagt for begyndere⁶
- Kurset er tilrettelagt for let øvede
- Kurset er tilrettelagt for øvede
- Kurset er tilrettelagt for meget øvede
- Kurset kræver forudsætninger svarende til et lektionsinterval på...
- Kurset kræver forudsætninger mht. praktisk erfaring der svarer til (karakter og længde af erfaring)
- Kurset er tilrettelagt, så der er udfordringer til og udviklingsmuligheder for både begyndere og meget øvede
- Kurset er tilrettelagt, så der er udfordringer og udviklingsmuligheder på mange forskellige niveauer
- Ved kursusstart gennemføres individuelle samtaler, hvor den enkeltes forudsætninger kortlægges og personlige mål med kurset formuleres. Den enkeltes forløb tilrettelægges inden for kursets rammer i samarbejde med deltageren så opgaver og udfordringer bedst muligt bidrager til at opfylde deltagerens mål med kurset.

⁵ Eksemplerne på de forskellige metodiske fremgangsmåder er hentet fra LOF/NETOPS skabelon for kursusbevis, se bilag C.

⁶ Flere af eksemplerne vedr. niveau mht. forudsætning for deltagelse er hentet fra LOF/NETOPS skabelon for kursusbevis, se bilag C.

- **Slutmål:**

Kopier de relevante formuleringer fra guiden, suppler, præciser eller formuler selv.

Udfordring: Husk aftagerrelevans og genkendelighed for deltagerne.

- Kurset har lagt vægt på at give deltagerne et grundlæggende kendskab til faget, og at deltageren efter endt kursus kan anvende enkle teknikker og metoder.
- Kurset har lagt vægt på at give deltagerne et godt kendskab til faget og forståelse for fagets anvendelse. Der lægges vægt på, at deltageren efter endt kursus kan anvende fagets teknikker og metoder.
- Kurset har lagt vægt på at give deltagerne en solid viden og et godt overblik over faget. Der lægges vægt på, at deltagerne efter endt kursus kan anvende fagets avancerede teknikker og metoder⁷.
- Der er lagt vægt på, at den enkelte deltager efter endt kursus har opnået og udviklet ny viden, færdigheder og kompetencer i forhold til kursets mål (specificeres) og personlige mål.
- Kurset sigter mod at gøre den enkelte i stand til⁸
 - o at italesætte og reflektere over egne oplevelser og erfaring
 - o at tilegne sig og inddrage viden, samt demonstrere nysgerrighed og forundringsparathed i forhold til at iagttage menneskers samspil
 - o at kommunikere og samarbejde
 - o at inspirere og motivere andre til deltagelse

⁷ Eksemplerne vedr. slutmål er hentet fra LOF/NETOPs skabelon for kursusbevis, se bilag C.

⁸ Disse formuleringer er hentet fra NVRs rapport over udviklingsarbejde vedr. RKV ved adgang til pædagoguddannelsen og relaterer sig til bekendtgørelsens kompetencemål for henholdsvis 1. praktikperiode, for pædagogik og for linjefagene, se:
<http://www.nvr.nu/files/Rapport%20p%C3%A6d%20udd%20rkv.pdf>

Feltet 'Beskrivelse af særlige projekter eller produkter'

Feltet relaterer sig til kursets slutmål og beskrivelsen af personlige projekter og produkter fungerer som 'bindeled' mellem den generelle kursusbeskrivelse og det formål, som den enkelte har med kurset.

Beskrivelsen skal være deltagerens egen. Guiden er et værktøj for læreren/vejlederen til at hjælpe deltageren med at lave en god og dækkende beskrivelse af egne produkter og projekter.

Hvis kurset er et aftenskolekursus i synging og tilskæring så står her eks. : 'Har syet min egen brudekjole' samt en nærmere beskrivelse af model og fremgangsmåde.

For mere komplekse kurser kan dette felt fungere som konkretisering:

Eks. : Et kursus på Rytmisk Daghøjskole/Højskole kunne for én deltager have som formål at komme ind på

- 1) musikkonservatoriet, for en anden at komme ind på
- 2) pædagogseminarium.

For 1) beskrives det personlige mål med Daghøjskole/Højskole forløbet (justeret ved kursets slutning) samt opgaver, projekter og produkter, der er relevante i forhold til viden, færdigheder og kompetencer, der kræves for at komme ind på musikkonservatoriet – evt. inspireret af EFQ.

For 2) beskrives opgaver, projekter og produkter, der på tilsvarende måde er relevante i forhold til pædagoguddannelsen – evt. med henblik på at få godkendt kurset som svarende til 'valgfrit HF-fag på C-niveau'.

Udfordringer:

- Det vigtigste er, at beskrivelsen faktisk afspejler virkeligheden, dvs. den enkeltes virkelige forløb på/andel i kurset. Det skal være genkendeligt og troværdigt for deltageren, samtidig med at det er forståeligt og troværdigt for aftageren.
- Hvordan beskrives projekter og produkter i relation til EQF? Måske er det enkleste i tilfælde 2) at tage fagbeskrivelsen for HF-musik på niveau C og så lave beskrivelsen af personlige projekter og produkter i relation hertil.
- Støt deltageren i at bruge kompetencetermer.
- Er der noget specielt, som den enkelte deltager ønsker at bruge dokumentationen til? F.eks. at komme ind på en uddannelse?
- Sørg som skole for at være opdateret mht. relevante uddannelsesinstitutioners adgangskrav, så I kan give deltagerne relevant vejledning.
- Sørg som skole for at være opdateret mht. virksomheders kompetencekrav, så I kan give deltagerne relevant vejledning.
- Hold i det hele taget fokus på relevans for aftagerne.

Oversigt over bilag

Guide til gode kursus- og produkt-/projektbeskrivelser har fundet inspiration hos og refererer til følgende bilag:

Bilag A: Realkompetenceværktøjet til gennemsyn – Folkeoplysning

<http://www.realkompetence-folkeoplysning.dk/folkeoplysning.pdf>

Dette er selve værktøjet, som guiden relaterer sig til. Guidens anvisninger vil dog sagtens kunne bruges i forbindelse med andre redskaber.

Bilag B: Eksempel på slutdokument: Bidrag til realkompetencebeskrivelse

http://www.realkompetence-folkeoplysning.dk/folk_info-5.php

Dette er et konkret eksempel på, hvordan et endeligt realkompetencedokument kan se ud for en folkeoplysende skoleform.

Bilag C: LOF/NETOPs redskab til beskrivelse af kursusbevis og eksempel på udfyldt kursusbevis

<http://www.kompetenceprofilen.dk/admin/login.aspx?ReturnUrl=%2fAdmin%2fDefault.aspx> – brugen af systemet forudsætter adgangskode. Henvendelse til NETOP, Marlene Berth Nielsen, marlene@netoplysning.dk eller LOF, Lene Buerup Andersen, lba@.dk

LOF/NETOPs skabelon for kursusbevis har været til stor inspiration og flere af deres kategorier går igen i guidens første del, der netop knytter sig til beskrivelse af kurset, bl.a. i forhold til niveau, metode, indhold og slutmål.

Bilag D: Det norske vitnemål

Fra rapporten 'Dokumentation af Højskolekompetencer' af Hutters og Bæk Nielsen, FFD 2008. Se hele rapporten her: http://www.ffd.dk/media/17519824/realkomp_rapport.pdf. Det norske vitnemål er tilgængeligt på side 37.

Vitnemålet indeholder konkrete formuleringer, som udtrykker skoleformens læringsrum.

Bilag E: Oversigt over EQF (The European Qualification Framework): 'Deskriptorer til definition af niveauerne i den europæiske referenceramme for kvalifikationer'

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/eqf/broch_da.pdf

EQF er en europæisk referenceramme for kvalifikationer, der indeholder 8 niveauer, som angiver læringsresultater i forhold til viden, færdigheder og kompetencer. Niveau 5-8 knytter sig til videregående uddannelser. Referencerammen sammenkæder de europæiske landes kvalifikationssystemer. I 2010 er det anbefalet, at de enkelte lande har udarbejdet et nationalt kvalifikationssystem, som henviser til EQF.

Bilag F: Studieskolens selvevaluerings-skema, som refererer til den Fælles Europæiske

Referenceramme for sprog – <http://sprog.studieskolen.dk/Selveva/selveva.html>

Studieskolens selvevaluerings-skema refererer direkte til den europæiske referenceramme for sprog, som indeholder 6 niveauer, A1 (lavest), A2, B1, B2, C1 og C2 (højst), og 5 områder, læse, lytte, skrive, tale og samtale.

Bilag G: Produktionsskolebeviset. Kan rekvireres hos produktionsskoleforeningen, se

http://www.psf.nu/2007/03_nyheder/adm/produktionsskolebeviset.asp

Produktionsskolebeviset er et eksempel på et bevis, som indeholder en beskrivelse af skoleformen, og som samtidig har funktion af portfolio.

Bilag H: Udtalelse fra Daghøjskolen Vera, og læreplan for Billedkunst B niveau

http://us.uvm.dk/gymnasie/vejil/laereplan_pdf/stx/stx_billedkunst_b.pdf

På baggrund af udtalelsen fra Vera, hvor en studerende havde gået på et 20 ugers kursus i billedkunst, fik den studerende vurderet dette på et lærerseminarium som svarende til B niveau i billedkunst.

Bilag I: Efterskolernes kompetencebevis. Skabelon for beviset og 2 forskellige eksempler på udfyldte kompetencebeviser.

<http://www.efterskole.dk/sitecore/content/Efterskoleforeningen/Indsatsområder/Realkompetence/Kompetencebevis.aspx>

I skabelonen fremkommer et eksempel på hvordan en beskrivelse af skoleformen kan se ud og i eksemplerne fremkommer skolespecifikke beskrivelser.

Bilag J: OCN, Open College Network. Kvalitetssikring af læring. Validering af uformelle kundskaber. (Samarbejde mellem OCN og Ungdomsskolen)

www.ocndanmark.dk

OCN er en model for kvalitetssikring, dokumentering, og validering af realkompetencer. I modellen indgår 3 elementer, *en programplan*, som udarbejdes i forhold til et konkret læringsforløb, *et panel*, som vurderer programplanen og endelig uddeling af *OCN-point* til deltagerne. Pointene uddeles i forhold til kendskab, kundskab og mestring. Ungdomsskolerne har arbejdet med OCN-modellen.

